

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2010 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-p345-txt-root.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

P345:345

Et Bidrag til Belysningen af det Comiskes foragtelige Misbrug.

Dersom En i [et] foragteligt Blad (og ethvert anstændigt vil da ikke optage Sligt) skrev at jeg gik med snevre og altfor korte Beenklæder, og derpaa tegnede dem af: saa lees der. Lad os nu see, hvori det Comiske ligger? Det at et Msk. har et Par snevrere Beenklæder end Andre er da ikke noget at lee af, – ja i det Høieste kan en Enkelt, hvis han en passant bliver opmærksom derpaa lee deraf – og er det faktisk, at jeg har saadanne Beenklæder, saa er det da ingen Vittighed slet og ret at fortælle dette Faktum. Og dog lees der – naar man læser det i et Blad. Hvoraf leer man da? Man leer egl. af at læse Noget paa Prent som kun ved et Brud paa al literair Anstændighed kan blive prentet. Lad mig oplyse det med en Analogie, og jeg gider sandeligen ikke^a søge efter det Fine og Pæne, naar jeg blot finder det Træffende. Den som har haft Leilighed til nogensinde at iagttage kaade og uvaarne Dreng, naar de troe sig ubemærkede, vil ogsaa vide, at det at slaae en Fjert, at gjøre en uanstændig Gebærde o: s: v: bliver anseet for en uhyre Commerce, en Vittighed der vækker Latter. Hvad er det saa de lee af? Sagen selv er end ikke for Drengene væsentlig latterlig, men Det de lee af, er at hvad der ellers som en Uanstændighed vilde blive honoreret med en Dragt Prygl, at det vover de her, mellem dem at gjøre paa Commerce. Saaledes ogsaa med hine prentede Vittigheder, det Pirrende ligger i, at Noget siges paa Prent som hvis det overhovedet skulde straffes, kun kunde straffes med korporlig Revselse. Det Pirrende ligger i, at den aandelige Forestilling om en Presse-Forseelse pludselig maa ombyttes med den om Gadedrengestreger – og dog er det paa Prent.

a i Forhold til den literaire Foragtelighed

Lad os tage en af vore store og berømte Mænd – (jeg vælger dertil en Saadan, for hvem jeg selv bærer den dybeste Høiagtelse, og som jeg tør tro om, at han er forvissat derom min ringe Person betræffende, og fordi jeg er forsikkret om, at han har Statsmands-Blik nok, til let at see, at det dog er en høist alvorlig Sag, hvorledes man fordærver den simplere Klasse og Landets Skole-Ungdom ved en oversvømmende pøbelagtig Comik) altsaa lad os tage Excellencen Ørsted. Naar der i et foragteligt [Blad] blev skrevet: »da Excellencen Ørsted idag spiste til Middag, tabte han noget af Grøden paa sine Buxer, som sees af den følgende Tegning.« saa vilde der blive leet. Og hvad er det saa man leer af? Man leer af at der er Noget trykt som kun ved et Brud paa al literair Velanstændighed kan trykkes, det pirrende ligger i den Forundring med hvilken man seer det selv. Man leer – det forstaaer sig ikke Alle, det er ligesom med de kaade Drenges Uartigheder, der ere Forældre, som omtrent staae ligesaa lavt, de lee og synes at den uvaarne Dreng er en Satans Karl, saa vittig. Enhver blot nogenlunde Dannet leer ikke, og det er altid Tegn paa en Svaghed i Charakteren at lee af en

Uanstændighed, det er ligesom at beundre en Skjøges Skjønhed – thi er hun Skjøge, da bør jeg aldrig ville see paa hende. – Lad os see hvad Decorum [er]. Selv den der i Ærinde kommer til hiin ædle Statsmand Ex. Ø:, naar han er saa uheldig at komme til hans Spisetid – da gaaer han igjen. Dette er ikke blot for som man siger at unde en Mand Madro, men der er en Undseelse som gjør at man ikke gjerne vil see det Store udenf[or] sin rette og væsentlige Belysning. Tag denne Undseelse bort, lad det blive anseet for Vittighed paa Prent at fremstille en berømt Mand i alle de tilfældige Combinationer, hvori noget Mskligt vederfares ham (det være nu sandt ell. blot opdigtet, thi dette er ligegyldigt) saa har vi den literaire Foragtelighed. Man vil see hvor let det er at være vittig paa den Maade, det vil da sige for Enhver, hvem det falder let at være fræk thi denne Vittighed er slet ikke Andet end Frækhed. Enhver Tjenestepige, enhver Tjenestekarl, enhver Skoledreng veed, at det kunde hænde fE, at Excell. Ørsted en Dag gik ud i sin gl. Frakke, at der var Hul paa den – tegn ham af – det er let nok – saa er det vittigt.

Naar den literaire Foragteligheds Vittighed fremkommer i et Land behøves der to Ting: 1) behøves der berømte og store Mænd (– lad os aldrig glemme hvor sandt det er, at dette gjøres enhver Stat behov!) hvad enten disse nu ved de sjeldne Gaver, ell. ved den udmærkede Tjenstdygtighed i kort Tid ved Lykkens Gunst ell. gennem et langt Liv møisomt have erhvervet det store Navn. – Dette er det første der behøves. Og saa behøves der 2) (og lad os aldrig glemme, hvor lidet dette er behov, men erindre hvorledes det er en Vanære for en Nation, at Slige ere til) der behøves nogle frække Knægte, der gaae ud fra, hvad de ere, at de ere foragtede og nu væmmeligen gjøre den store Mands berømte Navn i Penge ved Stüvenfængerie. Thi et berømt Navn maa der til, Ingen vilde lee naar Noget Saadant fortaltes om en Brændehugger, hvem Ingen kjendte, ell. om N° 24 af de blaae Dreng, som end ikke har et Navn. Pointen i den foragtelige Vittighed ligger i at det er et berømt Navn.

Gjør i en Stat de Udmærkede, de Berømte, til de Priisgivne, Pøbelen, Skoledreng til de privilegerede Stænder: saa vil den litteraire Foragtelighed florere.

P345:346

Af Bladene erfarer jeg at mit fulde Navn har staaet paa Plakaten, at jeg er bragt paa Skuepladsen, og at den Skuespiller der her gjør det, har skilt sig saa mesterligt derved, at han blev hilset med Acclamation. Det synes mig en Inconsequents – thi havde det været mig selv var jeg neppe blevet hilset med Acclamation, men vel med et lille pereat – saa har Ligheden dog ikke været ganske skuffende.

Forøvrigt har jeg Intet imod, om Nogen i disse trange Tider, ved at gjøre mig i Penge kan tjene nogle

Drikkeskillinger, ogsaa deri er han mig uliig, thi Honorar, kan jeg af egen Erfaring bevidne, tjenes der kun mindre end intet af i Danmark.

P345:347

Kjøbstad-Liv

Lystspil i 1 Act

Personerne

|

|

|

|

Scenen er i Kjøbenhavn 1846.

~~~~~

En Scene

Personerne sidde om et Bord

det kunde ogsaa blive nødvendigt, at den offentlige Mening holdt, ligesom man holder Dyreskue, et Dyreskue over Mskenes Paaklædning.

Intriguen kunde være en let tegnet Forelskelse dog ikke uden erotisk Colorit.

Johannes bliver aftegnet i Bladet for sine Buxer – den strenge Sophus er især ivrig, og har et personligt Forhold skjult til hiint Blads Skriver. Nu bliver Sophus og Redakteuren uenige, og hvad skeer Sophus bliver der fortalt om i Bladet at han gaaer med en latterlig Art Buxer. Sophus bliver rasende, ikke saa meget fordi der skrives om ham i Bladet, siger han, som fordi det ikke er sandt, han veed det at den berømteste Skrædder syer dem, og at de sidde ypperligt. Men nu see dog alle Folk efter dem – og see med Forundring at det er ikke sandt hvad der staaer i Bladet, – og netop derfor see de desto opmærksommere. Bladet vedbliver og fortæller at i denne Tid har han rigtignok taget et Par andre paa af Frygt for Bladet, men naar man bare passer paa, saa tager han nok de andre paa: desto opmærksommere blive Folk. Sophus⁵Buxer blive netop interessante derved, at det ikke er sandt, hvad der staaer om dem i Bladet.

Pigen vil ikke have Johannes af Frygt for Buxerne (den megen Omtale), hun vil tage Sophus paa Grund af Buxerne – og nu hænder det Samme hans Buxer.

Men er da Kjøbh. en Kjøbstad, har den ikke 120,000 Indv: – Nei, men den kan blive det.

Scene.

Sophus paa sit Værelse med en Ven

P345:348

Et Forsøg paa at forvandle Kjøbh: til en Kjøbstad.

Naar Bysnakken skal trykkes er den det.

gj

Som det er usædeligt, at et Msk. ikke frygter, hvad han skal frygte - Gud, og Æren, og de graae Haar

Saa er det ogsaa usædeligt, at frygte hvad man ikke skal frygte, Folkesnak, og Foragtelighed og Drengeskaadhed

P345:349:1

Den bevæbnede Neutralitet.

[a] Det om Grundtvig som findes i den Mappe: Skrift-Prøver.

Maaskee kan jeg med to Ord oplyse Confusionen og give mit Svar. Det er vistnok en feil Opfattelse af Forholdet, hvis Hr N. N. antager, at jeg har udgivet hele den store Bog for at give ham Anledning til i et Par Spalter prentet at føre et aldeles overflødig Beviis for - at han har misforstaaet den.

P345:349:2

#

Høistærede! Deres lærde Apparat er gigantisk. De veed man fortæller om tvende Svømmere, der vilde maale Kræfter, at da de mødte ved Strandbredden bar den Ene en Kasse under Armen; den Anden spurgte

[a] Det lærde Apparat kan være godt nok, men Hovedsagen er det Dialektiske. Man fortæller om en Franskmand, at han med national Selvfølelse viste en Engellænder sine fine Manchetter som noget kun Franskmænd kunde inventere.

hvad der var i den, og han svarede: Mad, som jeg pleier at tage med fordi jeg svømmer i flere Dage. Herover blev den Første saa forskrækket, at han gav Kjøb. Saaledes kunde jeg næsten ogsaa fristes til at opgive mig selv ved Synet af al den Mad, om jeg saa tør sige, De har taget med Dem. Og en Dialektiker er jo netop som en Svømmer.^b

P345:349:3

#

Her eksisterer et Blad som kaldes »Kirke-Tidende« Som alle andre Forskjelligheder efterhaanden forsvinde i vor Tid, saa ogsaa den mell. Trykt og Snak. Et Blad er det paa en Maade, dog vil jeg hell. betegne det som en Tidende for nogle Aktionairer. Disse Actionairer spekulere i Grundtvig, og saaledes spekuleres der jo i saa mange Ting i vor Tid. Spekulationen er at holde Grundtvig i absolut Priis som et mageløst Ur-Genie og derpaa ved et nært og ømt Forhold til hans Kjoleskjøder at sikre et vist aarligt Udbytte, der er: næstendeels at være Genie. Det er nogle theol.-Candidater, der ved at berøres af det Grundtvigske Idee-Phosphor blive produktive. Det forstaaer sig det er gjerne i det Høieste een ell. to Spalter i Kirketidende, og Produktionen selv legitimerer sig just hell. ikke. De kunde forsaavidt (disse Candidater) mest passende, i Henseende til at være produktive, sammenlignes med Stryge-Svovelsstikker. Man tager en saadan Candidat, naar han er berørt af Grundtvig, ved Benene vender ham aldeles ligesom en Svovelsstik og stryger ham af i Kirke-Tidende, saa giver det een, to høist tre Spalter. Saa er han færdig for den Gang, indtil saa igjen en ny Dypning gjør en ny Strygning mulig.

Siegfried Ley.

Alt hvad der gøres ved Addresser.

Forøvrigt maa jeg blot tilføie, at hvis hver enkelt vil ganske simpelt svare for sig selv, skal jeg med Fornøielse indlade mig med ham, men naar de vil være 12, vil jeg blot lee af dem, og bliver de 24 skal jeg bestræbe mig for at gjøre dem endnu latterligere.

P345:349:4

=

Engelskmanden svarede: ja Opfindelsen er Deres, men Engellænderen har dog forbedret den ved at føie Skjorten til. Og det Dialektiske der er den Existerende ham hans Skjorte, det lærde Apparat er Manchetterne.

b Forøvrigt har [det] dialektisk seet ogsaa en Anden Side, thi istedenfor at lade sig imponere af at den Anden havde taget Mad med, skulde den Første have indseet at han havde Fordelen, fordi den Anden var for besværet til at svømme.

[a] Et Actie-Selskab, der spekulerer i Robbe-Fangst har saaledes den Virksomhed at fange Robber, og Udbyttet er det Tran, der ligelig fordeelt bliver Dividenden.

[b] De af Candidaterne som ikke kunne skrive nøies med i en mindre Kreds af Fruentimer ell. Asylbørn at være næstendeels Genie ved det levende Ord.

Grundtvig maa især ansees for farlig; paa Grund af de forskjelligste Bestemmelser han forener i sit Liv vil han være istand til at slaae mig ihjel idetmindste paa 4 forskjellige Maader. Først i orientalsk ell. nærmere bestemt jødisk Stiil vil han som »Ypperstepræst og Prophet« byde Jorden at aabne sig og sluge mig. Dernæst i apostolisk som »Apostel« vil han overlevere mig til Satanas, saa tager Fanden mig. Fremdeles som Helt og Skjald i ølnordisk Stiil vil han slaae mig ihjel med Thors Hammer. Og endeligen vil han i Qvalitet af »Mageløs« ved det levende Ord aldeles tilintetgjøre mig. Endeligen vil han som Dogmatiker være istand til at gjøre mig til en vissen Green, det har han gjort ved hele den græske Kirke, da det viste sig den ikke vilde passe ind i hans Theorie. Saa maa jeg visne, og at det er skeet, vil Enhver, der ikke før har kjendt mig forvisse sig om blot han faaer mig at see - thi jeg er ikke af de Fede.

P345:349:5

Dersom en Mand, der var kjed af Livet gik ud for at ende sine Dage, og der da under Veis faldt en Tagsteen ned og slog ham ihjel: da vilde han vel ansee det for en sjelden Lykke. Og saaledes med mig som Forfatter, nu jeg er kjed af det, saa kommer Grundtvig yderst beleiligt og slaaer mig ihjel.

Johannes Climacus.